

**תצהיר העדר הרשעות ומידע
לעניין המרשים הפלילי של**

מציעים במכרז

מתי ניתן ומתי כבר לא

כנס איגוד המבקרים

מטרות ההרצאה

הבנת השינוי בחקיקה

השלכות על עבודת הרשויות

כלים להתמודדות

תפקיד מבקר הפנים

המצב טרום התיקון

דרישות נפוצות במכרזים:

- תצהירי העדר הרשעה
- הצהרות על היעדר עבר פלילי
- בדיקות רקע למציעים
- - בסיס חוקי קודם
- - פסיקה תומכת

פסיקה רלוונטית

< עע"מ 1668/10
אדמונית החורש:
"חשיבות בדיקת
אמינות המציעים..."

< בג"ץ 4284/08
קלאב הוטל: "איזון
בין שקיפות
לפרטיות..."

עע"מ 1668/10 אדמונית החורש נ' המוסד לביטוח לאומי:

"דרישת תצהיר העדר הרשעות הינה דרישה סבירה ומידתית במכרזים ציבוריים, ככל שהיא מתייחסת לעבירות הרלוונטיות למהות ההתקשרות"

פסיקה רלוונטית להתנהלות מכרזים

בג"ץ 4284/08 קלאב הוטל נ' עיריית אילת:

"עקרון השקיפות במכרזים ציבוריים מחייב את הרשות לפעול בהגינות ובשוויון, תוך מתן הזדמנות שווה לכל המתמודדים"

הבעיה - תיקון 22

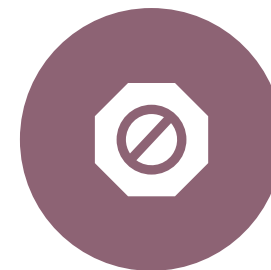
< ציטוט מהחוק: "לא ידרוש אדם, במישרין או בעקיפין..."

- איסור מוחלט על דרישת מידע

- חל גם על דרישות עקיפות

- סנקציות על הפרה

השלכות מעשיות:

- ביטול האפשרות לדרוש תצהירים על עבר פלילי
- צורך בפיתוח כלים חלופיים לבחינת אמינות
- הסתמכות על מקורות מידע גלויים

חריגים מותרים:

- דרישות ספציפיות בחוק
- אישורים מיוחדים לענפים מוגדרים

חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981

- סעיף 3 - מידע שאינו כלול במרשם
- סעיף 8 - הגבלת העברת מידע
- סעיף 20 - איסור דרישת מידע
- החריגים בתוספת הראשונה לחוק

1. סעיף 14 לחוק דן במסירת מידע מהמרשם הפלילי לשם מכרז :

- (א) המשטרה תמסור לגוף ציבורי מידע מהמרשם הפלילי על עבירות לפי החיקוקים המנויים בתוספת הרביעית, לשם התקשרות בחוזה לביצוע עסקה בטובין במסגרת מכרז, אם האדם שהמידע עליו נתן את הסכמתו לכך; בסעיף זה –
- "גוף ציבורי" – המדינה, רשות מקומית או גוף המנוי בסעיף 2(א) לחוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992;
- "מידע מהמרשם הפלילי" – למעט מידע על פרטי רישום שהתיישנו או שנמחקו.
- (ב) מידע כאמור בסעיף קטן (א) יימסר לעניין המציע במכרז, בעלי השליטה ונושאי המשרה הנוגעים בדבר בגוף המציע.
- (ג) המשטרה תמסור לגוף ציבורי מידע מהמרשם הפלילי לשם התקשרות בחוזה הכולל ביצוע עבודה או רכישת שירותים במסגרת מכרז כאמור בסעיף קטן (א), על המציע במכרז, בעלי השליטה ונושאי המשרה הנוגעים בדבר בגוף המציע, וכן על נותן שירות או מבצע עבודה נושא ההתקשרות – אם נתנו את הסכמתם לכך, באופן ובהיקף שיקבע שר המשפטים בהסכמת שר האוצר, ולעניין התקשרות של מערכת הביטחון – שר המשפטים בהסכמת שר הביטחון; תקנות לפי סעיף זה טעונות אישור של ועדת החוקה.
- (ד) מידע לפי סעיף זה יימסר לחשב הכללי או לחשב של המשרד הממשלתי או הגוף הנוגע בדבר, ולעניין רשות מקומית או תאגיד – ליועץ המשפטי שלהם, וכן לוועדת המכרזים הדנה במכרז שבשלו ניתן המידע.
- (ה) על גוף המקבל מידע לפי סעיף זה, יחולו הוראות סעיפים 5, 36 ו-39 עד 41.

סעיף 14 מבחין בין סוגי המכרזים שעבורם מבוקש המידע רכישת טובין מחד, או ביצוע עבודה ורכישת שירותים, לבין המידע שהגוף הציבורי (בכלל זה רשות מקומית) זכאי לקבל. במקרה של מכרז לרכישת טובין (סעיף 14(א)), נקבעה הגבלה לגבי היקף המידע המועבר והוא מצומצם לעבירות המפורטות בתוספת הרביעית בלבד, כדלקמן:

(1) חוק מס קנייה (סחורות ושירותים), התשי"ב-1952;

(2) פקודת מס הכנסה;

(3) פקודת המכס;

(4) חוק מס ערך מוסף;

(5) חוק הפיקוח על המטבע, התשל"ח-1978, לעניין עבירה שנעברה לפני ביטולו;

(6) סעיפים 290 עד 297, 383, 393 ו-414 עד 438 לחוק העונשין;

(7) חוק ניירות ערך;

(8) חוק התחרות הכלכלית;

(9) חוק איסור הלבנת הון;

(10) חוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003 סעיפים 290-297 עניינם עבירת שוחד, סעיפים 383-393 עניינם עבירות רכוש וגניבה, סעיפים 414-438 עניינם עבירות מר, סחיטה ועושק.

לגבי מכרזי טובין והחיקוקים הנ"ל בלבד, הרשות המקומית רשאית לקבל לידה את המידע מהמשטרה, בכפוף להוראות החוק והנוהל שאושר לה על פי הנוהל לדוגמה, על ידי משרד המשפטים, ובלבד שהאדם שהמידע נמסר לגביו נתן את הסכמתו, שיכולה להתבטא כחתימה על טופס הסכמה למסירת מידע שיצורף כנספח למסמכי המכרז. שכן, סעיף זה לא הוגבל בהתקנת תקנות והוא חל.

לגבי מכרזים של ביצוע עבודות ורכישת שירותים, חל סעיף 14(ג) הקובע הסדר שונה. על פי הסדר זה הרשות המקומית זכאית לקבל מידע כאמור בסעיף 14(א), על המציע במכרז, בעלי השליטה ונושאי המשרה הנוגעים בדבר בגוף המציע, **ובנוסף על נותן שירות או מבצע עבודה נושא ההתקשרות - זאת בכפוף לקבלת הסכמתם כאמור**. אולם בהקשר של רשות מקומית, היקף קבלת המידע על פי סעיף זה הותנה **"באופן ובהיקף שיקבע שר המשפטים בהסכמת שר האוצר"**, כאשר **"תקנות לפי סעיף זה טעונות אישור של ועדת החוקה"**.

מכאן כי קבלת מידע על רישום פלילי לפי סעיף 14(ג) לחוק, **מותנת** בקביעת היקף המידע המועבר שייקבע בתקנות על ידי השר הממונה (שר המשפטים) בהסכמת שר האוצר ויאושרו בוועדת החוקה.

הבעיה - **טרם הותקנו תקנות כאמור**.

פורסמה טיוטה של תקנות המידע הפלילי ותקנות השבים (מסירת מידע) מהמרשם הפלילי לשם התקשרות בחוזה לביצוע עסקה במסגרת מכרז) התשפ"ג-2023 (להלן: "התקנות"). טיוטה זאת פורסמה להערות הציבור עד ליום 23.7.2023, אולם **תקנות אלה לא אושרו ולא פורסמו בשלב זה**.

משכך, המסקנה המתבקשת היא כי קבלת מידע על רישום פלילי לפי סעיף 14(ג) אינה אפשרית בשלב זה שכן, לא **נקבעו התקנות בדבר היקף ואופן מסירת המידע המועבר והתקנות לא אושרו בוועדת החוקה**.

סעיף 3(ב) לחוק החדש קובע כדלקמן:

לא ידרוש אדם מידע פלילי, במישרין או בעקיפין, שלא בהתאם להוראות חוק זה, לרבות בדרך של תצהיר, הצהרה או שאלון בכתב; לעניין זה, לא יראו מי שדרש מידע פלילי כאמור כזכאי לקבלו בשל כך בלבד שהאדם שהמידע הפלילי נוגע לו הסכים למסירת המידע.

כך יוצא, כי החוק החדש אוסר על קבלת תצהיר/הצהרה/ שאלון בכתב מאדם לגבי המידע הפלילי הנוגע אליו, ולמעשה מאפשר קבלת מידע זה רק בדרכים הקבועות בחוק (בהקשר של מכרזים, סעיף 14 הנ"ל), אולם יישומו של סעיף 14(ג) לחוק מוגבל אפוא

הממונה על הביקורת על מידע פלילי <CR@justice.gov.il>

יום שלישי 30 אפריל 2024 15:09

הממונה על הביקורת על מידע פלילי

קבלת מידע פלילי במכרזים ותאריך חדש למפגש רשויות בחברה הערבית

מאת:

נשלח:

אל:

נושא:

שלום לכולם,

נבקש לעדכן אתכם כי בשל העיכוב שחל בהוצאת התקנות הדרושות לכניסתו של סעיף 14(ג) לחוק המידע הפלילי לתוקף, סעיף המאפשר בדיקת מידע פלילי במכרזים לביצוע עבודה או רכישת שירותים, גובש יחד עם מחלקת ייעוץ וחקיקה פתרון ביניים אשר ירחיב את סמכותכם לביצוע בדיקת מידע פלילי במכרזים האמורים. במסגרת פתרון זה, באופן חריג ועד להעברת התקנות כפי שנדרש בחוק, ניתן לערוך בדיקה של מידע פלילי גם במסגרת מכרזים לביצוע עבודה או רכישה שירותים, אבל בבדיקה מסוג זה יישקל מידע אודות מידע פלילי בעבירות לפי התוספת הרביעית בלבד.

רשויות שכבר קיבלו אישור סופי לנוהל המידע הפלילי, יכולות להוסיף לנוהל המאושר סעיף בנוסח המצורף מבלי להידרש לאישור נוסף של הנוהל-

"עד לכניסתו של סעיף 14(ג) לתוקף, ניתן לערוך בדיקת מידע פלילי במסגרת מכרזים לביצוע עבודות או רכישת שירותים למציע במכרז, בעלי שליטה ונושאי משרה הנוגעים בדבר בגוף המציע וכן על נותן השירות או מבצע עבודה נושא ההתקשרות, אם נתנו הסכמתם לכך באמצעות חתימה על טופס ההסכמה. במסגרת בדיקה כאמור יישקל רק מידע הנוגע לעבירות המנויות בתוספת הרביעית לחוק."

עם כניסתן של תקנות לתוקף, סעיף זה יבוטל והרשות תידרש לעדכנו בהתאם לנוסח התקנות. עדכון כאמור כמובן יועבר על ידינו.

השלכות מיידיות

- 1. ביטול סעיפי תצהיר במכרזים קיימים
- 2. צורך בעדכון נהלים
- 3. חשש לפגיעה באיכות הבדיקה
- 4. סיכונים משפטיים

קונפליקט עם חובות אחרות

חובת הרשות לוודא
אמינות

אחריות על כספי
ציבור

חובת זהירות מוגברת

סעיף 170א - תפקידי המבקר:

"לבדוק אם פעולות העירייה נעשו כדין בידי המוסמך לעשותם תוך שמירה על טוהר המידות ועקרונות היעילות והחיסכון"

הבחנה בין סוגי מכרזים

1. מכרזי חובה:

- עבודות
- שירותים
- טובין

2. מכרזים מיוחדים:

- אבטחה
- חינוך
- תכנון ובנייה

מקרים בהם מותרת בדיקה:

• חוק למניעת העסקת
עברייני מין

• חוק חוקרים פרטיים

• דרישות ענפיות ספציפיות

חריגים בחוק

פתרונות מעשיים

המלצות מלקוחות
קודמים

בדיקת איתנות
פיננסית

ניסיון מוכח

מוניטין ענפי

כלים חלופיים לבדיקה

פיקוח על
הליכי מכרזים

וידוא עמידה
בהוראות
החוק

זיהוי סיכונים

המלצות
לשיפור

תפקיד מבקר הפנים - כללי

אחריות
המבקר -
פעולות
נדרשות

סקירת מכרזים קיימים

בדיקת נהלים

הנחיית ועדת מכרזים

תיעוד ובקרה

רשימת תיוג
למבקר

□ בדיקת נוסח מכרזים

□ וידוא הסרת דרישות אסורות

□ בחינת חריגים רלוונטיים

□ תיעוד הליכי בדיקה

סימנים מחשידים:

- חוסר שקיפות
- שינויים תכופים
- היסטוריה בעייתית
- חריגות כספיות

דגלים אדומים
למבקר

עדכון מידי של
נוסחי מכרזים

הדרכת ועדות
מכרזים

פיתוח טפסים
חדשים

יצירת מנגנוני
בקרה

המלצות לטווח
קצר

שאלות
משפטיות
לא פתורות

אתגרים
מעשיים

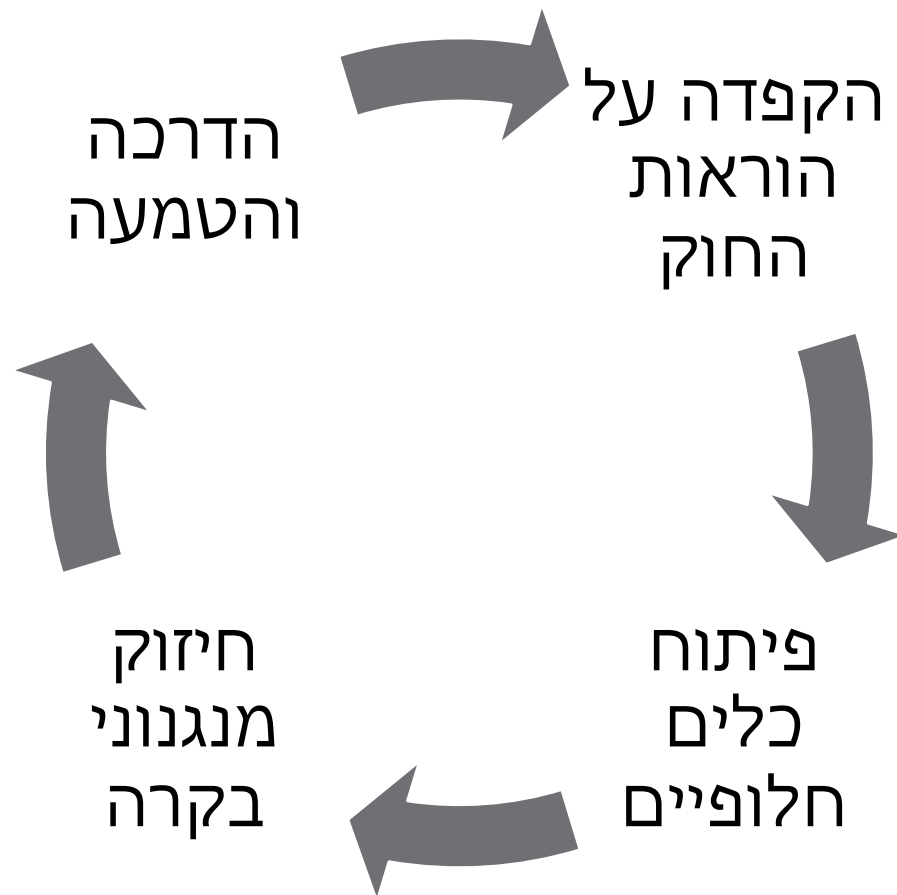
צורך
בהנחיות
נוספות

המתנה
לפסיקה
מנחה

סוגיות פתוחות

מסקנות והמלצות

נקודות מפתח

לקחים מרכזיים

צעדים להמשך

סיכום ושאלות